

Aanwinst voor de ADO-collectie

Karen M. Veenland-Heineman

Van het één komt het ander. In maart 2009 gaf het Zeister Historisch Genootschap een aantal objecten uit de ADO-collectie in bruikleen voor een korte expositie in De Bilt. Het persbericht in de Nieuwsbode was voor mevrouw Deutekom-Houtstra aanleiding om contact te zoeken met de heer Herman uit de Bosch, ADO-kenner bij uitstek. Haar vraag was waar zij twee kandelaars zou kunnen deponeren om voor de toekomst te behouden. De heer Uit de Bosch verwees haar door naar het Z.H.G.

In de kerstdoos van de familie Houtstra en later de familie Deutekom werden ruim 70 jaar lang twee kandelaars zorgvuldig bewaard. Kandelaars met een verhaal, dat mevrouw Deutekom graag vertelt in haar huis in Driebergen op een mooie ochtend in april. De twee houten kandelaars staan op tafel met witte kaarsen erin. Ze vallen direct op door hun strakke vormgeving en frisse kleuren.

Zij zijn afkomstig van haar moeder Lise van Dam. Zij was bevriend met Ko Verzuu in de beginjaren dertig

van de vorige eeuw. Zij kenden elkaar uit Utrecht, misschien via het toneel, maar dat is niet zeker. Lise van Dam was geboren in 1900 en trad tot de geboorte van haar dochter in 1935 op als professionele zangeres. Daarna leidde zij koren en gaf zij zangles; dat laatste tot haar dood in 1993.

Ko Verzuu was werkleider in de ADO-werkplaats van het sanatorium Berg en Bosch in Bilthoven. Hier werd door de patiënten – bij wijze van arbeidstherapie – het bekende houten ADO speelgoed

Van een kandelaar is de basis een geel geschilderd houten plaatje van 6,5 bij 6,5 cm met zwarte randen. Hierop is een rood houten blok (8x4, 2x4, 2 cm) gemonteerd met een gele bovenzijde. Het blok is uitgehold voor de kaars en een klein beetje ingebrand.

De andere kandelaar heeft een constructie van een staand, rood met witte randjes geschilderd, houten plaatje van 8x8x0,5 cm, dat haaks verbonden is met een latje van 6,5x2,5 cm (rood met witte ran-

den), dat als voet van de kaarsenhouder fungeert. Een afgeplatte, groene cilinder van 4,5 cm doorsnee is ingelaten in het latje en is tegen het plaatje geplakt. Hierin bevond zich de uitsparing voor de kaars. De holte is ook een klein beetje ingebrand.

De houten kandelaars zijn unieke stukken, die het Z.H.G. met veel dank aan de schenkster opneemt in haar verzameling, als voorbeelden van ontwerpen van Ko Verzuu en als aanvulling op de ADO-collectie.

gemaakt naar ontwerp van Verzuu. In 1931 werd hij in de Groene Amsterdammer getypeerd als *'Een jonge man, vol enthousiasme, vol plannen en vol werklust'*. Zijn ontwerpen doen qua kleur en vorm denken aan De Stijl. Het is niet bekend of hij persoonlijk contact heeft gehad met Gerrit Rietveld, maar hij is zeker beïnvloed door diens ideeën.

Het ADO-speelgoed valt in te delen in drie groepen: poppenmeubels, auto's en blokken. De blokvormige kandelaars, die niet in productie zijn genomen (zij pasten immers niet in de speelgoedcollectie), zijn rond 1930 gemaakt.

